

Dystopický román,
tematicky blízký
Příběhu služebnice,
a výborně načasovaná
upomínka na moc
a důležitost jazyka.

ELLE

CHRISTINA DALCHEROVÁ

ROMÁN

Kniha,
která se skvěle
hodí do současné
éry #MeToo.

VANITY FAIR

HOST

VOX
CHRISTINA DALCHEROVÁ

V

CHRISTINA

DALCHEROVÁ

X

BRNO 2019

VOX

Copyright © 2018 by Christina Dalcher

Cover design © HQ 2018

Cover photo by Karan Kapoor / Getty Images

Translation © Alžběta Kalinová, 2019

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0080-2 (Formát PDF)

ISBN 978-80-275-0081-9 (Formát ePub)

ISBN 978-80-275-0082-6 (Formát MobiPocket)

*Věnováno památce
Charlieho Jonese,
lingvisty, profesora,
kamaráda*

Kdyby mi někdo tvrdil, že během jediného týdne dokážu svrhnout prezidenta, Hnutí Ctnosti i toho nekompetentního skrčka Morgana LeBrona, nevěřila bych mu. Ale ani bych se s ním nehádala. Vlastně bych na to neřekla žádné slovo.

Stala jsem se ženou mála slov.

Při večeři, ještě než jsem vyslovila své poslední slabiky pro daný den, se ke mně Patrick natáhl a poklepal na stříbrný náramek obepínající mé levé zápěstí. Jemně, jako by mi chtěl říct, že sdílí mou bolest. Nebo jako by mi chtěl tiše připomenout, abych držela jazyk za zuby, dokud se počítadlo o půlnoci nevynuluje. K tomu kouzlu dojde, zatímco budu spát. A úterý začnu znovu od nuly. Stejně jako má dcera Sonia.

Moji chlapci počítadla slov nenesí.

Během večere si všichni jako obvykle povídali o škole.

I Sonia chodí do školy, ale ta nikdy neplýtvá slovy na to, aby nám popsala průběh svých dnů. Patrick se jí mezi sousty jednoduché pečene, kterou jsem připravila podle paměti, ptal, jak pokročili v hodinách domácí ekonomiky, tělovýchovy a nového předmětu nazvaného jednoduché účetnictví pro domácnosti. Poslouchá učitele? Bude mít v tomhle pololetí dobré známky? Patrick přesně ví, jaký typ otázek má klást. Uzavřené. Takové, na něž stačí odpovědět příkývnutím nebo naopak zavrtěním hlavy.

Sledovala jsem je, poslouchala a zarývala si nehty do dlaní. Sonia přikyvovala a ohrnovala nos pokaždé, když se jí moji nejmladší kluci — dvojčata —, kteří ještě nechápu důležitost jednoznačných otázek vyžadujících pouze odpovědi ve tvaru ano či ne, začali vyptávat, jací jsou její učitelé, jak probíhají její hodiny nebo jaké předměty má nejraději. Tolik otevřených otázek. Odmítám uvěřit, že už to chápou a že ji svými dotazy jen pokoušejí a snaží se z ní vylákat jedno slovo za druhým. Že už jsou dost velcí na to, aby tomu rozuměli. Nicméně všichni tři už viděli, co se stane, když povolený denní limit slov překročíme.

Sonia se zadívala z jednoho na druhého a už už se jí pootevřely rty, už už pohnula růžovou špičkou jazyka, která se jí chvěla mezi zuby, jako by měla vlastní vůli. Steven, můj nejstarší, rychle natáhl ruku a přitiskl jí prst na ústa.

Mohla bych jim říct, co chtějí vědět: *dnes za katedrou najdete jen muže*. Celý systém je jednostranný. Učitelé mluví, žáci poslouchají. Stálo by mě to šest slov.

Zbývá mi jich jen pět.

„Jak je na tom se slovní zásobou?“ zeptal se Patrick a kývl na mě, načež svou otázku přeformuloval. „Rozšiřuje si ji?“

Pokrčila jsem rameny. V šesti letech by Sonia měla vládnout armádě zhruba deseti tisíc lexémů, individuálních jednotek, které se shromažďují k sobě a plní rozkazy jejího malého, stále ještě tvárného mozku. Měla by — kdyby tradiční model výuky čtení, psaní a počítání neomezili jen na jednoduchou matematiku. Koneckonců, očekává se, že z mé dcery vyroste oddaná a řádná manželka, která bude vyřizovat nákupy a povede domácnost. K tomu potřebujete umět počítat, ale nepotřebujete umět hláskovat. Nepotřebujete znát literaturu. Nepotřebujete mít hlas.

„Vždyť jsi kognitivní lingvistka,“ poznamenal Patrick, vstal, začal sklízet ze stolu a vyzval Stevena, aby učinil to stejné.

„Byla jsem.“

„Jsi.“

Přes veškerou praxi mi ta slova navíc ujela dřív, než jsem je dokázala zastavit. *Ne. To nejsem.*

Patrick sledoval, jak se z počítadla na mém zápěstí odečetla další tři slova. Cítila jsem tíhu každého cvaknutí, jako by mi v uších odbíjel nějaký zlověstný buben. „To by stačilo, Jean,“ řekl Patrick.

Kluci si mezi sebou vyměnili vyděšený pohled pramenící z vědomí toho, co se stane, pokud překročím limit tří číslic. Jedna, nula, nula. Až vyřknu své poslední pondělní slovo. To patří mé dceři. To tiché *dobrou* skoro ještě ani nezaznělo a Patrick už po mně vrhl naléhavým prosebným pohledem.

Zvedla jsem Soniu do náruče a odnesla do postele. Už je těžká, skoro příliš velká na nošení, jinak než oběma rukama ji neunesu.

Když jsem ji přikryla, usmála se na mě. Jako obvykle nenásledovala žádná pohádka na dobrou noc. Žádný příběh medvídky Pú, žádné dobrodružství kocoura Modroočka, nic o neplechách, které králíček Petr spolu s kamarády páchá v zeleninové zahrádce pana Gregora.

Uspala jsem ji broukanou melodií ukolébavky, jejíž slova jsem viděla před očima jako mlčenlivý obraz.

Patrick stál ve dveřích, kdysi široká a silná ramena smutně svěšená, čelo samou vráskou. Všechno na něm vypadalo sklesle.

2

V ložnici jsem se jako každou noc zahalila do závoje neviditelných slov. Předstírala jsem, že si čtu, a mé oči tancovaly po imaginárních stránkách Shakespeara. Když mám dobrou náladu, občas dám přednost Dantovi, v originále, v italštině. Jeho jazyk se v průběhu staletí tak málo změnil. Dnes večer jsem však zjistila, že se v mysli prokousávám jen zapomenutým slovníkem. Napadlo mě, jak by to vzaly Italky, kdyby naše národní úsilí nějak nabylo mezinárodního charakteru.

Možná by začaly ještě víc gestikulovat.

Ale šance, že se tahle rakovina rozšíří i za oceán, jsou mizivé. Ještě předtím, než se z televize stal federální monopol, než jsme na zápěstí dostaly náramky s počítadly, sledovala jsem zprávy. Na Al-Džazíře, BBC i italské RAI občas běžela i nějaká talk show. Patrick, Steven a já jsme se na ně dívali, když už menší děti spaly.

„Fakt musíme?“ bručel tehdy Steven rozvalený ve svém oblíbeném křesle, jednu ruku zabořenou do misky s popcornem, druhou přilepenou k rozepsané zprávě na mobilu.

Zesílila jsem zvuk. „Ne. Nemusíme. Ale můžeme.“ Kdo mohl vědět, jak dlouho to ještě půjde? Už tehdy Patrick mluvil o tom, že kabelová televize je výsada a že visí dost na vlásku. „Ne každý se k těmhle pořadům dostane, Stevene.“ Co jsem mu neřekla, bylo *užívej si, dokud můžeš*.

Až na to, že moc nebylo, co si užívat.

Každý rozhovor vyzníval stejně. Ve všech se nám smáli. Na Al-Džazíře nás označovali za *nové extremisty*. Byla bych se tomu jen usmívala, kdybych v tom neviděla pravdu. Britští političtí komentátoři nad námi jen vrtěli hlavou, jako by chtěli říct: „Ach, co si ti blázniví Yankeeové vymysleli tentokrát?“ A italští experti, které do studia pokaždé uvedla nějaká spoře oděná a příliš namalovaná sexbomba, se jen smáli a mávali rukama.

Vysmívali se nám. Vzkazovali, abychom zabrzдили dřív, než zase skončíme v šátcích na hlavě a dlouhých, neforemných sukních. V jedné oplzlé parodii na italském kanálu dokonce vystupovali dva muži převlečení za puritány oddávající se sodomii. Vážně ta scéna odrážela jejich skutečné vnímání Spojených států?

Kdoví. Nedostala jsem se do Itálie od doby, co se narodila Sonia, a teď se tam nedostanu ani náhodou.

O pasy jsme totiž přišli ještě dřív než o slova.

Měla bych se opravit. Přišly.

Zjistila jsem to tím nejobyčejnějším způsobem. V prosinci jsem si uvědomila, že Steven a dvojčata potřebují obnovit platnost pasů, tak jsem sedla k počítači a stáhla tři žádosti. Pro Soniu, která nikdy neměla žádný jiný oficiální dokument než rodný list a očkovací průkaz, jsem musela stáhnout jinou.

Obnovit pasy chlapcům bylo snadné. Stejně jako to vždycky bývalo s Patrickovým pasem nebo mým. Když jsem však tehdy klikla na odkaz na příslušný formulář, přesměroval mě na stránku, kterou jsem nikdy předtím neviděla. Zírala z ní na mě jediná otázka: *Je žadatel muž, nebo žena?*

Ohlédla jsem se na Soniu, která si zrovna hrála s barevnými kostkami na koberci v mé provizorní domácí pracovně, a zaškrtla jsem kolonku *žena*.

„Červená!“ zvolala Sonia, když zvedla oči a zadívala se na monitor.

„Ano, zlatíčko,“ přikývla jsem. „Červená. Výborně. Nebo taky?“
„Šarlatová!“
„Šikulka.“

Aniž bych ji k tomu vybídla, pokračovala dál. „Karmínová! Rudá!“

„Přesně tak, holčičko moje. Jde ti to moc krásně,“ pochválila jsem ji, poplácala ji po ramínku a rozložila na koberec další sadu kostek.
„Teď zkus ty modré.“

Když jsem se pak ohlédla zpátky na počítač, uvědomila jsem si, že tehdy to bylo poprvé, co se Sonia strefila. Obrazovka monitoru byla prostě jen rudá. Rudá jako krev.

Kontaktujte nás prosím na níže uvedeném čísle nebo pomocí formuláře na adrese www.zadosti.state.gov. Děkujeme vám!

Zkoušela jsem na uvedené číslo volat snad stokrát, než jsem se rozhodla poslat e-mail, načež jsem čekala sto let na odpověď. Dost zvláštní odpověď. O týden a půl později mi ve schránce přistála výzva, abych se dostavila na místní úřad vyřizující žádosti o pasy.

„Můžu vám nějak pomoci, madam?“ procedil úředník, když jsem před něj položila Soniin rodný list.

„Můžete, jestli vyřizujete žádosti o pasy,“ řekla jsem a propala mu škvírou v plexiskle štos papírů.

Milý úředník, který vypadal nanejvýš na devatenáct, je vzal a požádal mě o strpení. „Ještě maličkost,“ vyhrkl a otočil se zpátky k okénku. „Budu potřebovat i váš pas. Jen na minutku. Abych si udělal kopii.“

Soniin pas bude hotový za pár týdnů, sdělil mi. Už mi však nesdělil, že můj pas byl zneplatněn.

Zjistila jsem to až mnohem později. Sonia se toho svého nikdy nedočkala.

Ze začátku se pár lidem podařilo dostat pryč. Někteří utekli do Kanady, jiní se vydali lodí do Mexika, na Kubu nebo jiné ostrovy. Netrvalo však dlouho a příslušné orgány vybudovaly kontrolní stanice. Zeď oddělující Nové Mexiko, Jižní Kalifornii, Arizonu a Texas od Mexika už stála, takže exodus skončil dost rychle.

„Nemůžeme připustit, aby naši občané, naše rodiny, naše matky a otcové, jen tak utíkali!“ hřímal prezident v jednom ze svých prvních projevů.

Pořád si myslím, že bychom to zvládli, kdybych tu byla jen já a Patrick. Jenže se čtyřmi dětmi, z nichž jedno by při pohledu na pohraniční stráž ani nedokázalo neposkakovat v autosedačce a neprozpěvovat si „Kanada“, to ani náhodou.

Tu noc jsem rozhodně neměla nijak dobrou náladu. Jak taky, když jsem si vybavila, jak jednoduše z nás udělali vězně ve vlastní zemi? Když mě Patrick objal a řekl mi, abych se pokusila nemyslet na to, co bývávalo?

Bývávalo.

Povím vám, co bývávalo. Bývaly doby, kdy jsme si spolu dlouho do noci povídali. Kdy jsme se o víkendech ráno povalovali v posteli, odkládali domácí práce a místo nich si četli nedělní noviny. Když se zjara umoudřilo počasí, pořádali jsme koktejlové party a večírky a v létě grilování. Taky jsme hrávali hry. Nejdřív prší a Černého Petra. A když už byli kluci větší, přišly na řadu žolíky a kanasta.

A co se mě týče, bývaly doby, kdy jsem mívala kamarádky. Patrick našim společným večerům říkával *slepičí party*, ale vím, že to nemyslel zle. Bylo to prostě jen jedno z lidových označení. Každopádně se tím uklidňuju.

Chodívaly jsme společně na čtenářské kluby, povídaly si nad šálkem kávy, řešily politiku po vinárnách a později po sklepech. Byla to taková naše verze čtení *Lolity* řekněme třeba v Teheránu. Nikdy jsem nemívala pocit, že by moje každotýdenní útěky od

reality Patrickovi vadily, přestože si ze mě občas dělal legraci. Dokud neskončila všechna legrace. Předtím vtipkoval, že nás snad nikdy nic neumlčí.

Tolik k Patrickově neomylnosti.

3

Když to celé začalo, ještě než si kdokoli z nás dokázal představit, co nám budoucnost chystá, vystupovala ostře a hlasitě proti zejména jedna žena. Jmenovala se Jackie Juarezová.

Nechtěla jsem na ni myslet, ale najednou jsem se v čase přenesla o rok a půl nazpět, do doby nedlouho po inauguraci nového prezidenta. Náhle jsem znovu seděla doma v obýváku mezi rozesmátými dětmi a snažila se je utišit, aby nevzbudili Soniu.

Ta ženská v televizi je hysterická, podotkl Steven, když se vrátil z kuchyně se třemi miskami zmrzliny.

Hysterická. To slovo nenávidím. „Cože?“ podivila jsem se.

„Ženský jsou bláznivý,“ pokračoval. „To není žádná novinka, mami. Znáš přece to pořekadlo o hysterkách a záchvatech šilenejch matek.“

„Cože?“ zopakovala jsem. „Kdes k tomu přišel?“

„To jsme brali dneska ve škole. Učili jsme se o nějakým chlápku. Myslím, že se jmenuje Cooke nebo tak nějak,“ odpověděl Steven a podal mi dezert. „Do háje, vzal jsem jednu misku menší. Chceš ji, nebo si vezmeš tu větší, mami?“

„Vezmu si tu menší.“ Po posledním těhotenství jsem vyhlásila svojí váze válku.

Steven obrátil oči v sloup.

„Jen počkej, jak na tom bude tvůj metabolismus, až ti bude přes čtyřicet. A kdy jste se vůbec začali učit o Crookeovi? Nečekala bych, že se do seznamu povinné školní literatury dostane právě učebnice lidské anatomie z šestnáctého století.“ Nabrala jsem si první lžičku miniaturní porce čokoládové zmrzliny. „Dokonce ani na odborném literárním semináři.“

„Zapomínáš na odborné náboženské seminář, mami,“ upozornil mě Steven. „Stejně je to jedno. Cooke, Crooke, jaké je v tom rozdíl?“

„Rozdíl je ve vloženém *r*, miláčku.“ S těmi slovy jsem obrátila pozornost zpět k rozezlené ženě na televizní obrazovce.

Už jsem ji v televizi viděla dřív. Vždycky hlasitě kritizovala nerovné platy a neprostupné skleněné stropy, jež ženám znemožňují kariérní postup, přičemž neustále propagovala svou nejnovější knihu, která tentokrát nesla povzbudivý, konec světa hlásající název *Oni nás umlčí* s podtitulem *Vše, co potřebujete vědět o patriarchátu a o mém blase*. Na obálce měla několik panenek všech velikostí a barev, od těch klasických přes barbíny až po látkové, a všechny měly po úpravě ve Photoshopu zacpaná ústa roubíkem.

„Trochu děsivý,“ poznamenala jsem směrem k Patrickovi.

„Spíš trochu přes čáru, nemyslíš?“ podotkl a zadíval se až příliš toužebně na mou roztékající se zmrzlinu. „Budeš to ještě jíst?“

Podala jsem mu miskou, aniž jsem se odvrátila od obrazovky. Něco na těch roubících mi nahánělo husí kůži. Dokonce víc, než by pohled na látkovou panenku s červeným roubíkem v puse měl. To ty čáry, říkala jsem si. Ta černá X s krvavě rudými středy, která přeškrtovala obličejy všech panenek. Vypadala jako podivné závoje, které zkreslují všechny rysy obličejů až na oči. Možná to byl záměr.

Kromě téhle knihy napsala Jackie Juarezová ještě půl tuctu dalších. Všechny s podobně uši drásajícími názvy jako *Drž hubu a sedni si*, *Bosá a těhotná: co z vás chce náboženská pravice udělat* nebo, a ten se

Patrickovi se Stevenem líbil nejvíc, *Chodící děloha*. Její obálka byla opravdu nechutná.

Jackie Juarezová právě v televizi křičela na moderátora, který se měl podle ní vyhnout termínu *feminacistka*. „Víte, co z té složeniny zbude, když odeberete feministku?“ zeptala se ho Jackie, a aniž čekala na odpověď, pokračovala. „Nacistka. Přesně to vám zůstane. To se vám snad líbí víc?“

Moderátor se tvářil rozpačitě.

Ale Jackie ho ignorovala a zabořila své řasenkou zvýrazněné oči do kamery, jako by se dívala přímo na mě. „Nemáte ani tušení, dámy. Nemáte sebemenší tušení. Ocitly jsme se na kluzkém ledě svažujícím se zpátky do prehistorie, děvčata. Zamyslete se nad tím. Zamyslete se nad tím, kde budete, kde budou vaše dcery, až soudy otočí hodinové ručičky dějin dozadu. Zamyslete se nad významem slovních spojení jako *svolení manžela* nebo *otcovské požehnání*. Zamyslete se nad tím, jaké to bude, až se jednoho dne probudíte a zjistíte, že nesmíte absolutně do ničeho mluvit.“ Poslední slova procedila skrz rty pomalu a dramaticky.

Pak mi dal Patrick pusu na dobrou noc. „Jdu spát, ráno musím vstávat hodně brzy, lásko. Čeká mě obchodní snídane se šéfem ty-víš-kde. Tak dobrou.“

„Dobrou, zlato.“

„Měla by si dát prášek na uklidnění,“ prohodil Steven, který se stále ještě díval. Tentokrát se mu v klíně ocitl pytlík brambůrků, kterým se nadšeně prokousával. Bral si klidně pět lupínků najednou. Jako upomínku toho, že dospívání není jenom špatné.

„Zmrzlina a brambůrky?“ zvedla jsem obočí. „Zničíš si pleť.“

„Dezert šampionů, mami. Nemůžeme se dívat na něco jiného? Tahle ženská je fakt smutnej případ.“

„Klidně,“ podala jsem mu dálkový ovladač a Jackie Juarezová zmlkla. Nahradila ji repríza jednoho dílu seriálu s názvem *Kachní*

dynastie o louisianské rodině vlastníci rodinný obchod na výrobu vybavení pro lovce kachen.

„To myslíš vážně, Steve?“ poznamenala jsem při pohledu na to, jak jeden vousáč v maskáčích za druhým filozofují o stavu politiky.

„Jo, vždycky se z nich smíchy málem poseru.“

„Jsou to blázni. A dávej si pozor na jazyk.“

„To byl jen vtip, mami. Ach jo. Lidi jako oni ve skutečnosti neexistují.“

„Byl jsi někdy v Louisianě?“ zeptala jsem se ho a vzala mu pytlík chipsů. „Tvůj otec mi snědl všechnu zmrzlinu.“

„Před dvěma rokama, na slavnostech Mardi Gras. Vážně, mami, tvoje paměť mi začíná dělat starosti.“

„New Orleans není Louisiana.“

Nebo možná ano, napadlo mě vzápětí. Koneckonců, jaký je ve finále rozdíl mezi nějakým tupcem z Horní Dolní, který radí mužům, aby se ženili s náctiletými dívkami, a bandou opilců v kostýmech, kteří mávají šňůrkami korálků na kteroukoli ženu, jež na karnevalu na Saint Charles Avenue ukáže prsa?

Patrně nijak velký.

Takový je obraz naší země v pětiminutových zvukových stopách. Jackie Juarezová ve svém kostýmku a výrazném make-upu hlásající strach a lovci kachen kázající nenávisť. Nebo možná obráceně. Aspoň že ti od kachen se mi nedívali z obrazovky přímo do očí a neházeli kolem sebe obviněními.

V tu chvíli mi Steven, který právě dopíjel druhou plechovku coly a dojídal druhou miskou zmrzliny — ne, to jsem se spletla, miskou už vyměnil za kelímek, z něhož vylizoval poslední zbytky čokolády —, oznámil, že jde spát. „Zejtra mě čeká test z odborného náboženského semináře.“

Odkdy se vlastně na odborné semináře smějí zapisovat i druháci? A proč se můj syn nezapsal na něco smysluplného, třeba na biologii nebo dějepis? Na obojí jsem se ho zeptala.

„Ten náboženskej seminář jeovej. Nabídlí ho všem, dokonce i prvákům. Myslím, že od příštího roku bude povinněj. Takže,“ houkl na mě z kuchyně, „to znamená, že tenhle rok na děják ani bižuli čas nezbude.“

„A co v něm vůbec děláte? Komparativní teologii? S tím bych se asi dokázala smířit. Dokonce i na státní škole.“

Vrátil se s kouskem brownie, který si dává před spaním místo skleničky. „To ne. Nevím, spíš bych to popsal jako filozofii křesťanství. To je fuk. Dobrou, mami. Mám tě rád,“ řekl, dal mi pusku na tvář a zmizel na chodbě.

Přepnula jsem si televizi zpět na Jackie Juarezovou.

Osobně jsem si ji pamatovala daleko hezčí. Těžko říct, jestli od vysoké přibrala, nebo jestli jí televizní kamera jen přidávala ona příslovečná kila navíc. Pod nánosem profesionálního make-upu a laku na vlasy vypadala unaveně. Jako by se jí těch dvacet let vztekutepsalo do tváří vrásku po vrásce.

Spolkla jsem další brambůrek, olízla si sůl z prstů a honem pytlík zabalila a odnesla pryč z dosahu.

Jackie na mě mezitím dál zírala svýma chladnýma vyčítavýma očima, které se nijak nezměnily.

Nepotřebuju, aby mě obviňovala. Nepotřebovala jsem to před dvaceti lety a nepotřebuju to ani teď, přesto si přesně pamatuju na den, kdy s tím začala. Na den, kdy naše přátelství začalo uvadat.

„Ale na ten pochod půjdeš, Jean, ne?“ zeptala se mě tehdy. Stála ve dveřích do mého pokoje, bez make-upu, bez podprsenky. Já ležela zahrabaná snad v polovině veškeré knihovnické sbírky o neuro-lingvistice.

„Nemůžu. Mám toho moc.“

„Do prdele, Jean, tohle je důležitější než nějaká pitomá studie o afázii. Co kdyby ses projednou soustředila na lidi, kteří ještě mají co říct?“

Zadívala jsem se na ni a naklonila hlavu na stranu v tiché otázce.

„Tak jo, tak jo,“ rozhodila rukama. „Ti tvoji autoři taky mají co říct. Promiň. Jen tvrdím, že ta věc s nejvyšším soudem se děje teď a tady.“ Jackie se o aspektech politiky — o volbách, nominacích, jmenováních, proslovech, o všem možném — vyjadřovala jako o věcech. Ta věc se soudem. Ta věc s proslovem. Ta věc s volbami. Doháněla mě tím k šílenství. Jeden by čekal, že sociolingvistka si aspoň tu a tam najde čas na rozšiřování vlastní slovní zásoby.

„No nic,“ pokračovala. „Já tam jdu. Můžeš mi poděkovat pozdějc, až Senát potvrdí nominaci Grace Murrayové. Ta jediná tam teď zbyla, kdyby tě to zajímalo,“ dodala a spustila svou obvyklou tirádu o „mizogynistickech parchantech, který před dvěma lety zasedali v ustavující komisi“.

„Díky, Jackie.“ Nedokázala jsem v hlase skrýt úsměv.

Jenže Jackie se neusmívala.

„Tak dobře,“ povzdechla jsem si, odložila blok a tužku si zastrčila do vlasů. „Mohla by sis na mě už přestat vylejvat vztek? Přece víš, že z neurolingvistiky umírám. Tenhle semestr máme profesorku Wuovou a ta nikoho nešetří. Joe to vzdal. Mark to vzdal. Hannah to vzdala. Ty dvě holky z Novýho Dillí, co se kolem vodí za ruku a co už se jim zadky obtiskly do lavic vedle v knihovně, ty to taky vzdaly. Vážně tam každý úterý jen nevysedáváme, nevyprávíme si vtipy o vzteklech chlapech a smutnejch ženskejch a nerozebíráme naše vize toho, jakej vliv bude v budoucnu mít jazyk esemesek dnešních teenagerů.“

Jackie zvedla jednu z knih, které se mi povalovaly na posteli, a přečetla si její název. „*Etiologie cévních mozkových příhod u pacientů*

trpících Wernickeovou afázií. To musí být fakt vzrůšo, Jean.“ S těmi slovy ji hodila zpátky na přehoz. Kniha se do něj s hlasitým žuchnutím zabořila.

„Je.“

„Fajn. Tak si tu zůstaň v tý svý malý vědecký bublině, my ostatní jdeme,“ prohlásila, pak knihu znovu zvedla, naškrábala dozadu na obálku dva řádky a znovu ji odhodila. „Jen pro případ, že by sis přece jen našla minutku a zavolala svejmu senátorům, bublinko.“

„Mně se moje bublina líbí,“ řekla jsem. „A ta kniha je půjčená z knihovny.“

Nezdálo se, že by si Jackie s něčím takovým hodlala lámat hlavu. I kdyby právě posprejovala třeba Rosettskou desku. „No jo, určitě, tobě i všem dalším bílejším feministkám. Jen doufám, že ti ji jednou někdo nepraskne.“ S těmi slovy a s plnou náručí transparentů zmizela.

Když nám pak vypršel společný pronájem, řekla mi, že už ho nechce obnovovat. Že se s několika dalšími dívkami rozhodla pronajmout si něco v multikulturní washingtonské čtvrti Adams Morgan.

„Tamní atmosféra je mi bližší,“ vysvětlila mi. „Jo a mimochodem, všechno nejlepší k narozeninám. Příští rok ti bude už čtvrt století. Jak řekla Marilyn Monroe, to už holku přiměje zamyslet se. Tak zůstaň cool. A myslí na to, co musíš udělat, abys zůstala svobodná.“

Pak mi předala dárek. Takový tematický dárkový balíček s drobnostmi, z nichž se dají dělat bubliny, zabalený v bublinkové fólii. Krabičku žvýkaček, těch s připitomělým tetováním uvnitř, každá kostička samostatně balená, růžový sprchový gel s plastovou koupelnickou hůlkou přilepenou k víčku, koupelnový čistič, malou lahvičku kalifornského šampaňského a sáček s dvaceti pěti nafukovacími balonky.

Ještě toho večera jsem vypila lahvičku bublinek a praskla všechny bublinky na obalové fólii. Zbytek věcí jsem vyhodila. Od té doby jsem s Jackie už nikdy nemluvila. Ale za nocí, jako je tahle, si přeju, aby tomu tak nebylo. Možná že věci — ta věc s volbami, ta věc s nominací, ta věc se jmenováním, ta věc s vládním nařízením — by pak dopadly jinak.

4

Občas si prsty píšu na dlaň neviditelná písmena. Zatímco Patrick a chlapi si můžou normálně povídat, já mluvím rukama. Křičím a zoufám si a proklínám to, co bývalo, jak říká Patrick.

Teď to vypadá následovně. Ženám je přiděleno sto slov na den. Moje knihy, dokonce i stará vydání kuchařek Julie Childové a — považte tu ironii — časopisy *Krásný domov a zabrada*, jejichž předplatné mi kdysi dala žertem jako svatební dar jedna moje kamarádka, jsou zamčené ve skříňkách, aby se k nim Sonia nedostala. Což znamená, že se k nim nedostanu ani já. Patrick nosí od těch skříňek klíčky, které ho tíží jako závaží. Občas si říkám, že právě jejich tíha způsobuje, že vypadá starší.

Nejvíce mi chybějí maličkosti. Stojany s tužkami ve všech pokojích, poznámkové bloky vsunuté mezi knihy o vaření, mazací tabule na nákupní seznam zavěšená na stěně hned vedle kořenek. Dokonce i moje staré magnetky na lednici s básničkami, ze kterých Steven kdysi skládal nesmyslné italsko-anglické věty, jimž se pokaždé tolik smál. Pryč, pryč, pryč. Stejně jako má e-mailová adresa.

Stojně jako všechno ostatní.

Některé aspekty života se nezměnily. Pořád smím řídit, pořád chodím v úterý a v pátek na nákup, pořád si kupuju nové šaty a kabelky, pořád si jednou měsíčně nechávám dělat vlasy u Iannuzziho. Ne že bych měnila střih. Na to, abych Stefanovi vysvětlila, kde mi

to má ještě přistříhnout a kde to už nechat, bych vyplýtvala příliš mnoho cenných slov. Má četba pro potěšení se omezila na čtení nápisů na billboardech inzerujících nejnovější energetický nápoj, soupisů složek na lahvích od kečupu a instrukcí týkajících se praní uvedených na cedulkách oblečení. *Nepoužívat bělidlo.*

Jde vskutku o vzrušující čtení.

O nedělích pořád chodíváme s dětmi do kina a kupujeme si tam popcorn, sodovku a malé čokoládové bonbony zdobené bílými minicokokuličkami, které prodávají jen v kině a v obchodech je nenajdete. Sonia se vždycky směje kresleným reklamám, které promítají, zatímco si návštěvníci pomalu sedají na svá místa. Filmy jsou rozptýlení. Jedině v nich můžu slyšet ženy neomezeně mluvit. Herečky mají totiž během pracovní doby výjimku z denního limitu slov. Ale jejich repliky samozřejmě píšou muži.

Během prvních pár měsíců jsem se tu a tam občas tajně začetla do nějaké knížky, naškrábala si nějakou poznámku zezadu na cereálie nebo na obal od vajíček, napsala jsem Patrickovi rtěnkou na zrcadlo v koupelně, že ho miluju. K tomu, abych doma potají psala vzkazy, jsem měla dobré důvody. Velice dobré důvody. *Ani na ně nemysli, Jean. Nemysli na ty ženský, cos viděla v obchodě s potravinami.* Jenže pak jednoho dne vtrhla do koupelny malá Sonia, všimla si rtěnkou psaného vzkazu na zrcadle, který neuměla přečíst, a vyjekla: „Písmena! Špatné!“

Od té doby jsem se začala veškeré vnější komunikace zdržovat, jen večer, když už děti spaly, jsem Patrickovi psávala pár slov, která jsme pak spalovali v plechovce. Ale vzhledem k tomu, jak Steven vyrostl, už neriskuju ani to.

Patrick je s chlapci na terase, kousek od okna. Povídají si o škole, o politice, o tom, co je nového, zatímco v šeru kolem našeho domu bzučí cvrčci.

Jakmile je začnu poslouchat, v hlavě se mi rozezní všechna slova, která ze sebe můžu dostat jedině těžkým, bezvýznamným povzdechem. Najednou dokážu myslet jen na ta poslední slova, která mi řekla Jackie.

Mysli na to, co musíš udělat, abys zůstala svobodná.

Kdybych tehdy dělala aspoň něco a na všechno se nevykašlala, byl by to možná dobrý začátek.

5

Nic z toho není Patrickova vina. Nebo se o tom aspoň dnes v noci přesvědčuju.

Když ten nápad poprvé zazněl uvnitř oválných stěn modré pracovny v jednom bílém domě na Pennsylvania Avenue, snažil se Patrick něco říct. Víím, že se snažil. Omluvy v jeho očích si jde jen těžko nevšimnout. Jenže Patrick nikdy nebyl žádný řečník.

A nebyl to Patrick, kdo Samu Myersovi před posledními volbami sehnal tolik hlasů. To udělal muž, který slíbil, že až bude Myers kandidovat příště, sežene mu jich ještě víc. Muž, kterému Jackie v širém dávnověku říkávala *svatý Carl*.

Prezident musel jenom poslouchat, řídit se pokyny a podepisovat hovadiny. Nízká cena za to, že se z vás na osm let stane nej-mocnější člověk planety. Ale je pravda, že tou dobou, kdy byl zvolen, už ani moc hovadin k podpisu nezbylo. O každický dábelický detail se postaral někdo před ním.

V minulosti se někde v určitém bodu začal pomalu rozšiřovat takzvaný *biblický pás*, jinými slovy skupina jižních států, ve kterých vládlo náboženství. Z pásu se postupně stal korzet, který sevřel vše kromě vnějších údů naší země, demokratických utopií v Kalifornii, Nové Anglii, pobřežních státech Severozápadu, hlavním městě, Texasu a na Floridě. Všechno to byla místa tak vzdálená, okrajová,

že se zdála nedosažitelná. Jenže korzet se nakonec změnil v overal, který pronikl až na Havaj.

Přitom jsme to vůbec nečekali.

Čekaly to jen ženy jako Jackie. Ta dokonce jednou stála v čele pochodu desetičlenné skupiny nazvané Ateisté za Anarchii, který za výkřiků typu *Dnes Alabama, zítra Vermont!* nebo *Kdepak tělo — CTNOSTNÉ tělo!* prošel celým univerzitním kampusem. Bylo jí úplně jedno, že se jí všichni smějí.

„Jen se na to koukni, Jeanie,“ řekla mi. „Minulý rok sedělo v Senátu jednadvacet žen. Letos jich v té zatracený svatyni svatyní máme už jen patnáct.“ S tím zvedla ruku a začala na prstech vypočítávat státy. „Západní Virginie, mandát neobhájen. To máme jedna. Iowa, mandát neobhájen, dva. Severní Dakota, mandát neobhájen, tři. V Missouri, Minnesotě a Arkansasu kandidátky „z neznámých důvodů“ odstoupily. To máš čtyři, pět, šest. Ani jsme nemrkly a naše zastoupení se scvrklo z jednadvaceti procent na patnáct. A to se proslychá, že Nebraska a Wisconsin se přiklání ke kandidátům, kteří mají, cituju, *na srdci jen ty nejlepší zájmy naší země*.“

Než jsem ji stačila zarazit, informovala mě i o početní situaci ve Sněmovně reprezentantů. „Tam jsme spadly z devatenácti procent na deset, za který vdčíme jenom Kalifornii, New Yorku a Floridě.“ V tom bodě se odmlčela, aby se ujistila, že ji ještě poslouchám. „Texas? Fuč. Ohio? Fuč. Všechny jižní státy? Odvál je blbej jižní vítr. A ty si myslíš, že to je jen nějaký dočasný výkyv? Vždyť po dalších volbách se octneme zpátky na začátku devadesátek. A jestli znova přijdeme o polovinu zastupitelek, skočíme rovnejma nohama do doby temna někde kolem sedmdesátek.“

„Ale no tak, Jackie, to už trochu hysterčíš.“

Její slova se do mě zabodla jako otrávené šípy. „No, aspoň někdo by tady z toho měl hysterčit.“

Nejhorší na tom všem je, že se Jackie pletla. V Kongresu jsme nespady z jednadvaceti procent zastoupení žen na pět. Během následujících patnácti let ztratily ženy skoro všechny posty.

A po posledních volbách jsme dosáhly i toho kdysi neuvěřitelného cíle a Jackiina předpověď, že se octneme „zpátky na začátku devadesátek“, se zdála být přesná. Pokud měla na mysli začátek devadesátých let devatenáctého století. Kongres vypadal asi tak různorodě jako miska vanilkové zmrzliny a i ty poslední dvě ženy, kterým se ještě podařilo udržet mandát, brzy nahradili muži, kteří měli, slovy Jackie, na srdci jen ty nejlepší zájmy naší země.

Biblický pás se rozšířil a sevřel nás v objetí jako železná panna.

Jediné, co jí chybělo, byla železná pěst, ruka zákona. I v tomhle bodě se Jackiina slova ukázala být prorocká.

„Jen počkej, Jeanie,“ prohodila jednou, když jsme v jediném okně našeho pronajatého bytu kouřily levné, ručně balené cigarety. Pak ukázala na ulici na skupinku mladých studentů, kteří se přihlásili do armádních záloh a zrovna pochodovali okolo, sešikovaní do pěti vyrovnaných řad. „Vidíš je?“

„Jo,“ přikývla jsem a vyfoukla z okna kouř, osvěžovač vzduchu po ruce pro případ, že by se náhle ukázala naše bytná. „No a?“

„Patnáct procent se hlásí k nějaký odnoži baptistů. Dvacet procent jsou římský katolíci. Dalších skoro dvacet procent o sobě prohlašuje, že jsou katolíci bez denominace, ať už tím myslí cokoli.“ Zkusila vyfouknout několik koleček a sledovala, jak tančí z okna pryč.

„Takže to ti vychází, že zhruba polovina z nich kope za agnostiky.“

Jackie se zasmála. „Copak nemáš mozek, Jeanie? Vždyť jsme nechaly všechny členy církve svatých posledních dnů, metodisty, luterány nebo třeba členy křesťanské konference Tioga.“

„Jaký konference? Kolik z nich k ní prosím tě patří?“

„Jeden. Myslím, že spadá pod vzdušný síly.“

Bylo na mně, abych se zasmála. Pak jsem naposled dlouze popotáhla, típla cigaretu a postříkala se osvěžovačem vzduchu. „Tak ten ti nemusí dělat starosti.“

„Ten ne, ale ostatní jo. Armádní zálohy jsou strašně náboženský,“ pokračovala Jackie a vyklonila se z okna, aby líp viděla. „Navíc se skládají především z mužů. Z konzervativních chlápků, co milují svého Boha a svou zem,“ povzdechla si. „Svoje ženy už tolik nemilují.“

„To je směšný,“ namítla jsem a nechala ji ničit si druhou plíci další cigaretou. „Není to tak, že by nenáviděli ženy.“

„Fakt bys měla víc chodit mezi lidi, holka. Jaký státy mají nejvyšší procento těch, co dobrovolně rukují? Malá nápověda. Nová Anglie mezi nima rozhodně není. Ti kluci jsou ze starejch dobrejch států.“

„Takže?“ Bylo mi jasné, že ji strašně vytáčím, ale opravdu jsem nechápala, kam tím míří.

„Takže jsou to konzervativci! Převážně bílý, převážně hetero,“ prohlásila Jackie, típla napůl vykouřenou cigaretu, zabalila ji do sáčku, založila si ruce na prsa a probodla mě pohledem. „Kdo myslíš, že má dneska největší vztek? Myslím v týhle zemi.“

„Afroameričani?“ pokrčila jsem rameny.

Jackie udělala takový ten zvuk, jaký člověk slýchává v soutěžních pořadech, když hráč na nějakou otázku odpoví špatně, zvuk, který říká: *Je nám líto, vypadáváte, ale nebojte se, máme tu pro vás krásnou cenu útěchy.* „Zkus to znova.“

„Gayové?“

„Ne, ty tele. Bílej heterák. Bílej heterák je vzteky bez sebe. Cítí se vykastrovanej.“

„Ale no tak, Jackie.“

„Je to tak,“ řekla a ukázala na mě fialově nalakovaným nehtem. „Jen počkej. Pokud s tím něco neuděláme, za pár let se ocitnem v úplně jiným světě. Biblickej pás se rozšíří a Kongres bude plnej sráčů a smečky mocichtivejch malejch kluků, který už maj plný zuby toho, jak furt poslouchají, že maj bejt citlivější.“ Pak se rozesmála ďábelským smíchem, který jí rozechvěl celé tělo. „A nemysli si, že s nima půjdou jen chlapi. Poslušný ženušky se taky postaví na jejich stranu.“

„Jaký?“

Jackie kývla na moje tepláky, od rána nerozčesané vlasy, hromadu nádobí z předešlého dne povalující se stále ještě ve dřezu a nakonec na svůj outfit. Jednalo se o jednu z nejzajímavějších módních kreací, kterou za poslední dobu oblékla. Kašmírové legíny, háčkovaný oversize svetr, který kdysi býval béžový, ale časem nabyl barev jejích dalších svršků, a fialové kozačky na podpatku. „Hospodyňky. Takový ty holky, co nosí svetříky sladěný se sukní a elegantní lodičky a už se nemůžou dočkat, až se z nich stanou vdány paničky. Myslíš si, že politici maj rádi holky, jako jsme my? Tak se rozhlídni.“

„Dej pokoj, Jackie.“

„Jen počkej, Jeanie.“

Tak jsem si počkala. Všechno se vyvinulo tak, jak Jackie předpovídala. Spíš hůř. Napadli nás z tolika různých stran a tak tiše, že jsme ani neměly šanci dát se dohromady.

Jackie mě naučila jedno. S tím, co nečekáte, nemůžete bojovat.

A před rokem jsem se naučila pár dalších věcí. Naučila jsem se, jak těžké je napsat dopis kongresmanovi, když nemáte pero, nebo jak těžké je dopis poslat, když nemáte poštovní známku. Naučila jsem se, jak snadné je pro prodavače v papírnictví říct: „Lituju, madam, to vám nemůžu prodat.“ Jak snadné je pro poštovního úředníka zavrtět hlavou, když si chce koupit známky kdokoli bez

chromozomu Y. Naučila jsem se, jak rychle vám můžou zrušit telefonní číslo i jak rychle dokážou mladí rekruti nainstalovat sledovací kamery.

Naučila jsem se, že jakmile máte plán, všechno se může změnit doslova přes noc.

6

Večer byl Patrick na rozdíl ode mě očividně ještě svěží. Nebo jen potřeboval nějak ventilovat stres před dalším dnem dalšího týdne, který stráví v práci, díky níž máme na benzin a na účty od dětského zubaře. Jako by ani jeden z nejvyšších úřednických postů nestačil na pokrytí našich výdajů, když už teď nepracuju.

Světla na verandě zhasla, kluci zalezli do postele a Patrick se svalil do té naší.

„Miluju tě, lásko,“ zašeptal. Jeho neposedná ruka mi říkala, že ještě nehodlá spát. Ještě ne. Taky už to bylo před nějakou dobou. Hádala bych, že před pár měsíci. Ale možná i dřív.

Tak jsme se do toho pustili.

Nikdy jsem nepatřila mezi ty, kteří toho během milování moc namluví. Slova mi přitom připadala nemístná. Jako ostrá přerušení přirozeného rytmu páření. Zapomeňte na otřepané věty z porno-filmů. *Udělej mi to, už budu, ještě, to je ono, bejby, takhle, bejby, ach, bejby.* Ty v mém slovníku mívaly místo leda tak během flirtování v kuchyni, nebo když jsme si s kamarádkami vyprávěly lechtivé vtipy; ale v posteli ne. Ne s Patrickem.

Přesto jsme spolu dřív mluvívali. Předtím a potom. I během toho. Říkávali jsme si třeba *miluju tě*. Čtyři slabiky, labiála, samohlásky, alveolára, palatála, jen jedno neznělé palatální *tʃ*, v tolika ohledech

tak jemné, že do daného prostředí skvěle zapadá. Nebo jsme si šep-
távali naše jména. *Patricku. Jean.*

Děti byly v posteli, Patrick ve mně. V uších mi znělo jeho těžké
oddechování. Zavřela jsem oči, aby mě neoslepovalo měsíční světlo
odrážející se od zrcadla toaletního stolku. Přemýšlela jsem, co by
mi bylo příjemnější. Byla bych šťastnější, kdyby Patrick sdílel mé
ticho? Bylo by to tak jednodušší? Nebo slova svého manžela po-
třebuju, aby zaplnila prázdno kolem i uvnitř mě?

Vtom Patrick přestal. „Děje se něco, zlato?“ zeptal se ustaraně,
ale myslím, že jsem v jeho hlase zaslechla i něco jiného. Tón, který
už nikdy slyšet nechci. Zněl jako lítost.

Zvedla jsem ruce, položila mu dlaně na tváře a přitiskla si jeho
ústa na svá. Tím polibkem jsem s ním mluvila, povzbudila ho, ujis-
tila, že každá maličkost bude v pořádku. Což byla lež, ale v tu chvíli
se hodila a on už nic jiného neřekl.

Já se tentokrát všech zvuků zdržela. Zvolila jsem naprosté ticho.
Prázdnost.

Jako bych byla na dvou místech najednou. Tady, s Patrickem, tí-
hou jeho těla pohybujícího se nad mou kůží, jeho součástí. A záro-
veň někde úplně jinde. Ve svém druhém já. Jako bych se najednou
znovu snažila rozepnout knoflíčky na šatech, které jsem na sobě
měla na maturitním plese, na zadním sedadle Buicku Grand Natio-
nal Jimmyho Reeda. Jestli se kdy nějaké auto dalo označit za auto
na sex, pak tohle. Vzápětí jako bych zpívala ve školním sboru a po-
vzbuzovala náš beznadějný fotbalový tým a pak jsem se hned pře-
sunula k řečnickému pultíku, kde jsem na promoci pronesla projev,
pak jako bych na Patricka znovu sprostě křičela, když mi řekl, abych
ještě jednou zatlačila, *už naposled, lásko*, než se konečně objevila hla-
vička. A potom jsem se opět ocitla v pronajaté chatě, před dvěma
měsíci, ležící pod tělem muže, jehož si zoufale přeju znovu spatřit,
jehož doteky stále ještě cítím po celém těle.

Lorenzo, zašeptala jsem si v duchu pro sebe, ale okamžitě jsem ty tři sladké slabiky odkopla, než mě začaly příliš bolet.

Mé já se samo sobě odcizuje víc a víc.

V takových chvílích myslívám na ostatní ženy. Třeba na doktorku Claudii. Jednou jsem se jí v ordinaci zeptala, jestli si gynekoložky užívají sex víc než my ostatní smrtelníci, nebo jestli ho mají zkažený tím, že se nedokážou odpoutat od jeho klinické stránky. Jestli si přitom neříkají třeba „páni, teď se moje vagína roztahuje a prodlužuje, teď se mi klitoris zase zatahuje, teď se mi začíná stahovat první třetina (vážně jen první třetina) poševní stěny rychlostí jeden pulz za osm desetin vteřiny“.

Doktorka mi jedním zkušeným pohybem vytáhla zrcadla z pochvy a odpověděla: „Když jsem nastoupila na medicínu, tak jsem to vlastně přesně takhle prožívala. Nemohla jsem si pomoci. Můj tehdejší partner díkybohu taky studoval medicínu, jinak by si nejspíš honem rychle zapnul kalhoty, utekl a nechal mě svíjet se v záchvatu hysterického smíchu pod peřinou.“ S těmi slovy mi poklepal na koleno a vytáhla mi nejdřív jednu a potom i druhou nohu ze třmenů potažených růžovou chlupatou látkou. „Ale teď už si to prostě jen užívám. Jako kdokoli jiný.“

Zatímco jsem přemýšlela o doktorce Claudii a jejích lesklých ocelových zrcadlech, Patrick vyvrcholil, zhroutil se na mě a zasypal mi uši a krk polibky.

Jak to asi dělají ostatní ženy? Jak se s tím vyrovnávají? Dokážou si v tom stále ještě najít něco hezkého? Jsou do svých manželů stále stejně zamilované? Nebo je tak trochu, jenom maličko, nenávidějí?

7

Když poprvé vykřikla, myslela jsem, že se mi to jen zdálo. Patrick vedle mě chrápal. Odjakživa spí jako dřevo. A pracovní vytížení ho v posledních několika měsících naprosto vyčerpává. Takže chrápe, chrápe a chrápe.

Už pro ně v sobě nedokážu najít ani špetku lítosti. Jen ať si pracují dvanáct hodin denně, aby se poprali s nevyhnutelnými následky nuceného vyřazení téměř poloviny pracovní síly. Jen ať se hrabou v papírech a administrativních nesmyslech, jen aby se mohli doploužit domů, usnout jako mrtvoly, ráno vstát a celé si to zopakovat. Co čekali?

Není to Patrickova vina. To mi říká mysl i srdce. Máme čtyři děti. Jeho příjem potřebujeme. Ale přesto jakýkoli soucit z mé strany dávno vyprchal.

Vtom vykřikla znovu. Nejen leknutím. Začal z ní tryskat vodopád slov, až mi z toho ztuhla krev v žilách.

Nedovol, aby mi to ublížilo, mami, nedovol, aby mi to ublížilo, nedovol, aby mi to ublížilo!

Ještě zamotaná do peřiny jsem vyskočila z postele. Noční košile se mi zapletla mezi nohy a šíleně jsem se praštila do holeně o roh nočního stolku. Budu mít strašnou modřinu. Z téhle poteče krev a zůstane po ní jizva, ale na to jsem nemyslela. Dokázala jsem

myslet jen na jizvu, která mi zůstane, pokud se nedostanu do Soniina pokoje včas, abych ji utišila.

A ona křičela dál a dál. Její slova ke mně letěla chodbou. Jako otrávené šípky z milionu nepřátelských foukaček. Každé se do mě zabodlo, každé se mi zařízlo do kdysi hroší kůže s přesností chirurgického skalpelu a mířilo přímo do duše. Kolik slov už řekla? Padesát? Šedesát? Víc?

Víc.

Dobrý Bože.

To už byl vzhůru i Patrick. Byl bledý jako stěna a třeštil na mě oči. Vypadal jako hrdina stříbrného plátna, když zjistí, s jakou příšerou se má vlastně utkat. Běžel těsně za mnou, jeho kroky se odrážely od země v rytmu adrenalinu, který mi pulzoval v žilách. Slyšela jsem ho volat: „Běž, Jean, běž!“ Ale neohlížela jsem se. Pak se kolem začaly otevírat dveře, nejdřív od Stevenova pokoje, pak od ložnice dvojčat. Někdo, snad já, snad Patrick, rozsvítil a já periferním viděním zahlédla tři rozmazané obličejy, všechny bílé jako stěna. Samozřejmě že Sonia spí v pokoji nejdál od naší ložnice.

Nedovol, aby mi to ublížilo, mami, prosím, nedovol, aby mi to ublížilo, nedovol —

Sam a Leo se rozbřečeli. V tu chvíli mi probleskla hlavou jediná myšlenka. *Jsi špatná matka.* Moji chlapečkové plakali, ale já kolem nich proběhla, jako by mi na nich vůbec nezáleželo. O tuhle škodu se postarám později. Pokud vůbec budu ve stavu, kdy se ještě budu schopná o něco postarat.

Už jen dva kroky a vpadla jsem do Soniina pokoje. Vrhla jsem se za ní na postel, jednou dlaní jí honem zakryla ústa a druhou zadržovala pod peřinou ve snaze nahmatat kovový náramek na jejím zápěstí.

Zatímco mi Sonia kvílela do ruky, koutkem oka jsem zahlédla hodiny na jejím nočním stolku. Půl dvanácté v noci.

Takže ještě půl hodiny nemám k dispozici ani jediné slovo.

Patricku, vyřkla jsem mlčky, když se zjevil ve dveřích a rozsvítil. Na scénu odehrávající se na Soniině posteli zíraly čtyři páry očí. Bylo to jako obraz násilí. Jako nějaký groteskní výjev. Moje holčička svíjející se v propoceně noční košili a já, která jsem ležela na ní, dusila její výkřiky a tiskla ji vši silou k matraci. Musely jsme vypadat jako děsivá socha. Jako samotné ztělesnění vraždy dítěte.

Na mém počítadle obepínajícím ruku, kterou jsem se snažila Soniu umlčet, zářilo číslo sto. S tichou prosbou na rtech jsem se obrátila na Patricka a moc dobře jsem si uvědomovala, že jestli promluvím, jestli se na počítadle objeví sto jedna, ten šok, který mnou projede, ublíží i Sonie.

Patrick k nám přiskočil, odtrhl moji dlaň od jejích úst a nahradil ji svou. „Šššš, holčičko, ššš, táta je u tebe. Táta nedovolí, aby se ti něco stalo.“

Pak vešli dovnitř i Steven, Sam a Leo. Všichni se naskládali na postel, kde pro mě najednou nezbylo žádné místo. *Ze jsi špatná matka* se ihned stalo *jsi matka nanic*. To jediné mi v tu chvíli znělo v hlavě. Díky, Patricku. Díky, kluci.

To není nenávist, přesvědčovala jsem samu sebe. Není pravda, že bych je za to nenáviděla.

Až na to, že občas ano.

Nenávidím, že jen oni Sonie říkají, jak je krásná. Nenávidím, že jen oni ji můžou těšit, když spadne z odrážedla, že jen oni si pro ni smějí vymýšlet příběhy o princeznách a mořských pannách. Nenávidím, že já se na to můžu jen dívat a tiše poslouchat.

Soustavně si připomínat, že to nebyli oni, kdo mi tohle udělal, je opravdu zkouška charakteru.

K čertu s tím.

Sonia už se utišila. Bezprostřední nebezpečí pominulo, ale když jsem z jejího pokoje odcházela, neuniklo mi, že její bratři si pořád

dávají dobrý pozor, aby se jí nedotýkali. Pro případ, že by jejím tělem přece jen projel elektrický šok.

V rohu obýváku stojí bar. Robustní dřevěný vozík s výběrem lahví plných tekutých anestetik. Průhledná vodka a gin, karamelová skotská a bourbon, poslední zbyteček kobaltově modrého curacaa, které jsme koupili už strašně dávno na jeden piknik nesoucí se v duchu Polynésie. Láhev, kterou jsem hledala, stála zastrčená až vzadu. Grappa, italský národní poklad. Vytáhla jsem ji i s malou skleničkou a obojí si odnesla dozadu na dvorek, kde jsem čekala, až hodiny odbijí půlnoc.

Poslední dobou moc nepiju. Je příliš deprimující popíjet ledový gin s tonikem a myslet přitom na letní večery, kdy jsme vedle sebe s Patrickem sedávali na miniaturním balkonu našeho prvního společného bytu a povídali si o mých výzkumných grantech a diplomových pracích nebo o tom, že on jakožto atestovaný lékař musí v georgetownské nemocnici trávit strašně moc času. Navíc se bojím opít. Bojím se, abych v sobě nenašla příliš dánské kuráže a nezapomněla na pravidla. Nebo se jim nezačala vysmívat.

První panák grappy mi sežehl hrdlo jako plamen. Druhý už tolik nepálil a začal pomalu účinkovat. Byla jsem u třetího, když hodiny ohlásily konec dne, náramek na mém levém zápěstí tiše cvakl a přidělil mi dalších sto slov.

Jak s nimi naložím?

Proklouzla jsem posuvnými dveřmi do obýváku, přešla po koberci a odložila láhev zpět na bar. Když jsem se vrátila do Soniina pokoje, seděla na posteli se sklenicí mléka, kterou jí Patrick přidržoval. Chlapci byli ve svých pokojích a já si sedla vedle Patricka. „Všechno už je dobré, zlatíčko. Maminka je u tebe.“

Sonia se na mě usmála.

Až na to, že takhle to ve skutečnosti neproběhlo.

Ve skutečnosti jsem si láhev vzala s sebou ven, prošla jsem kolem záhonů růží, které paní Rayová tak pečlivě vybrala a zasadila, a zamířila jsem dozadu na trávník plný sladké vůně okolních šeříků.

„Vy zasraný parchanti!“ vykřikla jsem. A pak znovu.

Naproti u Kingů se rozsvítilo světlo a vzápětí se zavlnily a roztáhly žaluzie. Ale mně to bylo jedno. Bylo mi fuk, jestli vzbudím třeba celou ulici, jestli mě uslyší třeba celá čtvrť Capitol Hill. Ječela jsem a ječela a ječela, až mě škrábalo v krku. Pak jsem se napila přímo z láhve. Trochu jsem si polila župan.

„Jean!“ ozval se odněkud za mnou hlas následovaný prásknutím dveří. „Jean!“

„Jdi do prdele!“ vykřikla jsem. „Nebo budu mluvit dál.“ Najednou mi byly ukradené i šoky a bolest. Jestli se mi podaří křičet i během nich, jestli dokážu mít dál stejný vztek, jestli je dokážu utopit ve slovech a v alkoholu, budou mi dávat pořád další? Sprovodí mě ze světa?

Nejspíš ne. Nezabijí mě ze stejného důvodu, z jakého odmítají schválit potraty. Stalo se z nás nutné zlo, předměty sloužící jen k sexu, které nejsou slyšet.

To už křičel i Patrick. „Jean! Lásko, přestaň. Prosím tě, přestaň.“

U Kingů se rozsvítilo další světlo. Pak zavrzaly dveře a ozvaly se kroky. „Co se to u vás sakra děje, McClellane? Lidi se tu snažej spát.“ Pan manžel, jak jinak. Evan. Olivia mou noční show pořád sledovala jen skrz žaluzie.

„Jdi do prdele, Evane!“ zařvala jsem.

Evan prohlásil, že jde zavolat policii, ale ne tak slušně. A světlo v Oliviiině pokoji vzápětí zhaslo.

Slyšela jsem křik. I ten svůj. Najednou jsem na sobě ucítila váhu Patrickova těla. Strhl mě k zemi na mokrý trávník, prosil mě a přemlouval, a když mě pak začal líbat, aby mě umlčel, cítila jsem na jeho rtech slzy. Bohužel první, co mě napadlo, bylo, jestli muže

tyhle techniky někde učí, jestli manželé a synové a otcové a bratři toho dne, kdy nás spoutali lesklými ocelovými náramky, nefasovali nějaký informační letáček. Ale pak jsem dospěla k závěru, že až tak moc nikomu na ženách určitě nezáleží.

„Pust' mě.“ Válela jsem se po trávě. Noční košile se na mě lepila jako hadí kůže. Tehdy jsem si uvědomila, že syčím.

Taky jsem si uvědomila, že mi počítadlo odpočítává nějak rychle.

Patrick mě chytil za levé zápěstí a podíval se na něj. „Jsi na stovce, Jean.“

Pokusila jsem se mu nějak vytrhnout, což bylo stejně bez naděje jako mé srdce. V ústech jsem cítila hořkou pachut' trávy. Došlo mi, že mám pusu plnou hlíny. Věděla jsem, co má Patrick v úmyslu. Hodlal nést můj trest spolu se mnou.

Tak jsem zůstala zticha a dovolila mu, aby mě za zvuku blížících se policejních sirén odvedl zpátky do domu.

Může s nimi promluvit on. Mně už žádná slova nezbyla.

8

Jsi pitomá, pitomá, pitomá.

Když jsem ráno vedla Soniu v dešti na autobusovou zastávku, její prázdný výraz byl pro mě nejhorším trestem za mé malé noční představení nasáklé grappou. Rozhodně horším, než když mi strážníci ten a ten dávali přednášku o rušení nočního klidu.

Dnes poprvé jsem jí při loučení nemohla říct, že ji mám ráda. Poslala jsem jí aspoň vzdušný polibek, ale jakmile zvedla svou drobnou ručičku ke rtům a udělala to stejné, okamžitě jsem toho zalitovala.

Z autobusových dveří na mě zírala černá čočka kamery.

Jsou všude, myslím kamery. V obchodech, ve školách, v kadeřnictvích, v restauracích, všude jen čekají, jestli nezachytí nějaké gesto, které by šlo vnímat jako projev znakového jazyka, určitou formu neverbální komunikace, byť jen základní.

Protože ve výsledku nic z toho, čím nás srazili na kolena, nemá co dělat s mluvením.

Myslím, že se to stalo zhruba měsíc potom, co nám nasadili náramky s počítadly. Nikde jinde než ve zdejším supermarketu v oddělení s potravinami. Ty ženy jsem sice neznala, ale už jsem je tam viděla nakupovat dřív. Stejně jako ostatní nové matky z okolí se pohybovaly v páru nebo ve skupině. Společně vyřizovaly pochůzky, připraveny jedna druhé pomoci v případě, že by jedno z dětí

chtělo ve frontě před pokladnou ztropit nějakou scénu. Tyhle dvě však vypadaly, že si jsou zvlášť blízké. A dnes už vím, že v první řadě muselo jít především o tu jejich blízkost.

Člověku totiž můžete upřít mnoho věcí. Můžete mu vzít peníze, práci, intelektuální stimulaci, cokoli. Můžete ho dokonce připravit o jeho slova, aniž byste nějak zásadně změnili jeho osobnost, to, kým je.

Když mu však vezmete přátelství, bavíme se už o něčem docela jiném.

Pozorovala jsem, jak se ty dvě ženy zamilovaně dívají na své děti, jak v tiché hantýrce ukazují na jejich srdce a čelíčka. Dívala jsem se, jak si vedle hromady pomerančů ukazují na prstech písmena i jak se smějí, když pokazí nějaký znak, který nejspíš nemusely použít od šesté třídy, kdy si posílaly tajné vzkazy o Kevinovi nebo Tommym nebo Carlovi. Sledovala jsem tu hrůzu v jejich očích, když k nim přistoupili tři uniformovaní muži. Jak se hromada pomerančů rozkutálela, když se jim ženy pokusily klást odpor. Jak je vyvedli z posuvných dveří, je i jejich malé holčičky, každou s kovovým náramkem na zápěstí.

Už jsem se po nich nepídila, samozřejmě. Ale to ani nebylo třeba. Od té doby jsem je ani jejich děti už nikdy neviděla.

„Čau,“ zavolala na mě Sonia a naskočila do autobusu.

Vrátila jsem se domů, u dveří jsem oklepala deštník a nechala ho tam stát, dokud neoschne. Zamčená dopisní schránka jako by se mi svým úzkým chrťánem vysmívala. *Vidíš, cos provedla, Jean?*

Pošták zastavil na rohu ulice. Když vystoupil, měl na sobě jednu z těch průhledných igelitových pláštěnek, kterými pošta vybavuje doručovatele pro případ nepřízně počasí. Vypadal, jako by si na sebe navlékl kondom.

S kamarádkou Annou Marií jsme se dřív za deštivých dnů poštákům smály, v parných dnech jsme se ušklíbaly jejich šortkám

a směšným poštáckým kloboučkům, v zimě jsme se popadaly za břicho při pohledu na to, jak se v galoších brouzdají břechkou na cestách. Igelitovým pláštěnkám jsme se smály především proto, že nám připomínaly ty, které nosívaly drobné postarší dámy. Vlastně je nosí pořád. Některé věci se nezměnily. Přestože mezi zaměstnanci pošty už nenajdete žádné poštačky. A to je — řekla bych — obrovská změna.

„Dobrej, paní McClellanová,“ pozdravil mě pošťák čvachtající směrem k domu. „Dneska toho máte hodně.“

Našeho pošťáka téměř nikdy nevidám. Většinou chodí, když jsem někde pryč nebo když se sprchuju, má na to talent. Někdy mě z rozjímání nad druhým šálkem kávy v kuchyni vyruší kovové cvaknutí víka schránky. Jestlipak má pošťák rozvrh pochůzek nějak načasovaný?

Usmála jsem se na něj a natáhla k němu ruku, jen abych viděla, jak zareaguje.

„Promiňte, madam, ale poštu musím hodit do schránky. Však víte, pravidla.“

Ano, nová pravidla, která se nevztahují snad jen na sobotní rána, kdy je doma i Patrick. To mu náš pravidly se řídící pošťák předává dopisy do ruky. Nejspíš aby mu ušetřil námahu s hledáním klíčků.

Dívala jsem se, jak naše poštovní schránka polyká obálky a zase se za nimi zavírá.

„Přeju hezkej den, paní McClellanová. Teda jestli to v tomhle počasí vůbec jde.“

Automatickou odpověď jsem spolkla na poslední chvíli.

A pak se to stalo. Zamrkal, třikrát. Pokaždé nechal oči zavřené až absurdně dlouho, jakoby mechanicky. „Víte, mám ženu. A tři dcery,“ zašeptal. Jak že se to vlastně jmenuje? Powell? Ramsey? Banachee? Polil mě stud, že ani nevím, jak se muž, který k nám chodí šestkrát týdně, jmenuje.

Pak to udělal znovu, s těma očima. Ale ještě předtím se mi zadíval přes rameno na venkovní kameru nade dveřmi a postavil se tak, aby se před čočkou skryl ve stínu mé postavy. Jako zatmění. Byla jsem Slunce, nebo Měsíc? Spíš Pluto, vyřazená planeta.

Najednou jsem ho poznala. Náš pošťák je synem Delilah Rayové, ženy, která se mohla stát prvním člověkem, jenž dostane injekci se sérem proti afázii. Žádný div, že si minulý rok dělal takové starosti s poplatky, které by se však rovnaly nule, pokud by se mi bylo podařilo dotáhnout výzkum séra Wernicke X-5 do stadia klinické studie. Jako pošťák si jistě moc nevydělá.

Tehdy se mi zamlouval. Když ke mně dovedl svou matku, připadal mi citlivý a plný téměř dětského nadšení a zájmu o kouzelný lektvar, který jsem jí měla vpíchnout do mozku. I rodinní příslušníci jiných pacientů byli ze slibovaných účinků mého séra ohromeni, ale on jediný se rozplakal poté, co jsem mu vysvětlila, že jestli vše dobře dopadne, dočká se od své staré matky prvních koherentních slov po celém roce, kdy v důsledku mrtvice trpěla poruchou řeči. V očích tohohle muže jsem nebyla pouze další vědkyní nebo další logopedkou v dlouhé řadě diagnostiků a dobrodinců, s nimiž se už setkal. V jeho očích jsem byla bohyně, která umí vracet ztracené hlasy.

Byla.

Ted' přede mnou stál a plný očekávání na mě tázavě hleděl, tak jsem udělala to jediné, co šlo. Zvedla jsem ruku a ukázala mu ciferník svého počítadla.

„To mě mrzí,“ řekl.

Ještě než zamířil zpět ke své dodávce, třikrát jsem zavřela a otevřela oči, stejně jako předtím on.

„Popovídáme si jindy,“ zašeptal a pak odešel.

Vtom se někde napravo ode mě ozvalo bouchnutí dveří a vzápětí se zpod stříšky terasy vynořila Olivia Kingová schovaná pod

vzorovaným deštníkem. Jednoduchý růžový šátek kolem její hlavy mohl být buď z hedvábí, nebo z polyesteru. Vypadala v něm jako nějaká babička, přestože je aspoň o deset let mladší než já. Podívala se na nebe, vystrčila zpod deštníku ruku a pak ho zase zavřela.

Ale šátek si nesundala, dokud neseběhla z verandy a nenasedla do auta. Olivia už jindy než v pracovní dny ráno neřídí. A kdyby měla kostel blíž, i tam by chodila pěšky.

Připadala mi malá, skoro jako by se scvrkla. Jako šedá myška přebíhající z jednoho úkrytu do druhého, celá vyděšená, co na ni asi po cestě čeká. Jackie takovým ženám říkala husičky. Takovým, které jsou spokojené se svým místem v hierarchii. Bůh, muž, žena. Olivia vypila ten jed do poslední kapky.

Já osobně vím o náboženství v podstatě velký kulový a vyhovuje mi to. Ale když se jednoho dne Steven vrátil z náboženského semináře s povinnou četbou s nevinně znějícím názvem *Základy moderní křesťanské filozofie*, vyvedeným na bílé obálce neškodně vyhlížejícím modrým písmem, po večeri jsem si ji prolisovala.

„Dost nuda, že jo?“ prohodil Steven, když se už podruhé vydal do skříňky se sladkostmi v kuchyni.

„Neříkal jsi, že příští rok to budou mít všichni povinně?“ zeptala jsem se ho, aniž bych spustila oči z textu. Byla jsem zrovna u kapitoly nazvané *Jak obnovit přirozený pořádek v moderní rodině*. Tu, stejně jako všechny ostatní, uvozoval citát z bible. Tentokrát z listu Korintským. „Hlavou každého muže je Kristus, hlavou ženy muž a hlavou Krista je Bůh.“

Fantastické.

Například kapitolu dvacet sedm uvozovala perla z listu Titovi. „Ať vyučují mladší ženy v dobrém a vedou je k tomu, aby měly rády své muže a své děti, byly rozumné, cudné, staraly se o domácnost,

byly laskavé a poslouchaly své muže.“ Ten úryvek se dá v podstatě chápat jako určité volání do zbraně, které má dolehnout zejména ke starším generacím žen.

V knize jsem našla i kapitoly o feminismu a o tom, jak zákeřně rozkládá židovsko-křesťanský systém hodnot (stejně jako tradiční mužství), kapitoly plné rad mužům, jak by měli jako manželé a otcové jednat, i ty určené dětem, které je nabádaly, aby respektovaly své rodiče. Každá stránka té knihy doslova křičela extrémním pravicovým fundamentalismem.

Tak jsem ji zase zavřela. „Řekni mi, že tohle není jediná kniha, kterou na ten seminář musíte číst.“

„Ale je,“ oznámil mi Steven poté, co do sebe obrátil plnou sklenici mléka a ještě si ji znovu do půlky dolil.

„Takže ten seminář vás má naučit co? Hlavní úskalí konzervativního křesťanství?“

Tupě na mě zíral, jako bych mu tu otázku položila řecky. „Ne-vím. Ale máme dobrou učitelku. Spousta toho, co říká, dává smysl. Třeba to o tom, jak těžký pro děti je, když oba jejich rodiče pracují, nebo o tom, že jsme se dostali do bodu, kdy zapomínáme na základní věci.“

Uklidila jsem mléko zpátky do lednice. „Co kdybys nechal aspoň trochu bratrům na snídani? Jaký základní věci?“ V hlavě mi projel sled obrazů. Ženy, jak zahradničí, ženy, jak nakládají broskve, ženy, jak vyšívaly povlaky na polštáře za světla svící. Jen rozmazané představy pomalu se vytrácející z reálného života.

„No, třeba jako zahradničení nebo vaření nebo tak. Lepší než bejt furt v jednom kole v nějaký mizerný práci.“

„Takže myslíš, že bych měla víc vařit a okopávat záhonky? Myslíš, že práce, kterou dělám, má menší hodnotu než, já nevím, třeba řemeslo?“

„Ty ne, mami. Jiný ženský. Ty, co chtěj prostě jen vypadnout z domu a mít nějakou vlastní identitu.“ S těmi slovy knihu zvedl a dal mi pusku na dobrou noc. „To je fuk, je to jen blbej seminář.“

„Byla bych ráda, kdybys na něj přestal chodit.“

„Tak to ani zanic. Potřebuju z něj mít zápočet, abych mohl jít na vejšku.“

„Proč? Abys mohl studovat moderní křesťanské myšlení?“

„Aby mě vůbec na nějakou vejšku vzali.“

A přesně takhle to udělali. Semhle přidáme seminář, tamhle přidáme školní klub. Cokoli, čím by děti nalákali na sliby o větší konkurenceschopnosti.

Ve skutečnosti je to triviální.

Prezidentova manželka stála před kamerou napravo od něj, jen pár kroků za ním. Plavé vlasy měla schované pod jemným světle fialovým šátkem, který jí ladil k šatům a dával vyniknout barvě jejích očí.

Ani nevím, proč jsem zapnula televizi. Když jsem si ohřála vystydlou kávu, začalo znovu pršet, takže jsem neměla moc chuť vyrazit ven. Navíc bylo bezpečnější zůstat doma, sama. Tak mě nebude nic pokoušet, abych mluvila.

První dáma je krasavice. Téměř reinkarnace Jackie O, až na to, že má blond vlasy a modré oči místo tmavých. Vzpomínám si, jaká bývala, než se vdala. Tehdy zdobila titulní stránky *Vogue* a *Elle*, v nichž téměř výlučně předváděla minimalistické plavky nebo prádélko. Usmívala se z časopisů, jako by říkala: *Jen se neboj, klidně si na mě sábní.*

Když jsem ji teď viděla poslušně stát po boku manžela, úplně mě to zarazilo. Prošla skutečnou metamorfózou. Dokonce mi připadala menší, ale to bylo možná dáno volbou obuvi. Prezident nepatří mezi nejvyšší muže, takže šlo nejspíš o vzbuzení určitého estetického dojmu. Jako by se fotografové rozhodli vyvážit jejich postavy, vyrovnat a uhladit jakékoli rozdíly mezi svými objekty.

Co si to namlouvám?

Už se vůbec neusmívá, nenosí nic, co by jí nesahalo aspoň pod kolena nebo co by z jejího dekoltu odhalovalo víc než jen malou

jamku mezi klíčními kostmi. Nikdy si nemůžu vzpomenout, jak se té jamce říká. Fossa supra cosi. První dáma dnes jako vždy oblékla tříčtvrteční rukávy. A k šatům jí dokonale ladí i náramek s počítadlem na zápěstí. Vypadá jako nějaký starožitný šperk. Jako dědictví po prababičce.

Prezidentova manželka má být naším vzorem, opravdovou ženou, která neochvějně stojí po boku manžela — vždy a za všech okolností.

Samozřejmě že po boku mu stojí pouze během akcí pro veřejnost. Když kamery zhasnou a mikrofony utichnou, Annu Myersovou rozenou Johanssonovou okamžitě eskortuje domů trio ozbrojených agentů tajné služby. To se na záznamu nikdy neobjeví, ale Patrick se osobně účastnil víc než jednoho prezidentova vystoupení.

Ti tři agenti ji hlídají dnem i nocí.

V jiné době by se takový neustálý dohled nad první dámou dal považovat za rutinní bezpečnostní opatření, které jí má zajistit ochranu. Ctnost má však Anna Myersová vepsanou hluboko ve svých modrých očích. Odhalují ten nepřítomný skelný výraz ženy, která už vidí svět jen v odstínech šedé.

Kdysi jsem na koleji znala jednu dívku, bydlela pět pokojů nalevo ode mě a měla úplně stejné oči jako Anna Myersová. Svaly kolem nich se nikdy nehýbaly, nikdy se nestáhly ani nenatáhly společně s úsměvem, který nasadila pokaždé, když jsme se jí ptaly, jestli je v pohodě, jestli už se dnes ráno cítí líp, jestli nemá chuť si promluvit. Vzpomínám si, jak se pak našlo její tělo. Oči měla otevřené, prázdné jako vyschlé studny nebo skvrny od rozlité kávy. Jestli chcete vědět, jak vypadá deprese, stačí se člověku zadívat do očí.

Zvláštní, že si dokážu vybavit, jak vypadaly její oči, ale na její jméno už si nevzpomenu.

Anna Myersová žije ve vězení se zahradami plnými růží, s koupelnami obloženými mramorem a postelí s povlečením za dva tisíce

dolarů. Patrick mi o ní vyprávěl, když se vrátil z jedné návštěvy u prezidenta. Jak agenti tajné služby dvakrát denně kontrolují její koupelnu, jak prohledávají její postel, aby se ujistili, že si v ní neschovala nějaký předmět, který nepozorovaně přinesla z kuchyně, jak jí zabavili prášky a pečlivě hlídají, že dodržuje předepsané dávkování. U ní doma nenajdete žádné láhve s alkoholem ani zámky na dveřích — s výjimkou těch, za nimiž je uskladněna úklidová chemie. Nic v jejím domě není skleněné.

Přepnula jsem na jiný kanál.

Pořád ještě máme kabel, můžu si vybírat z více než stovky stanic vysílajících sport, pořady o zahradničení, kuchařské show, seriály o změnách interiérů, kreslené filmy pro děti, některé filmy pro dospělé. Všechny jsou vhodné i pro děti. Nenajdete mezi nimi žádný horor nebo náznak lehké komedie. Kdepak, dávají výhradně jen čtyřhodinové ságy o Mojžíšovi nebo Ježíšovi. Pak máme ještě další kanály, ale ty jsou všechny chráněny heslem a smí je sledovat jen hlava domácnosti a další muži starší osmnácti let. Nepotřebujete zrovna velkou fantazii, abyste si představili, jaké typy pořadů na nich běží.

Já si pro dnešek vybrala golf. Čirou nudu s kovovou tyčí a míčkem.

Poté co mi káva opět vystydla a vedoucí hráč absolvoval osmnáctou jamku, někdo zazvonil. To je během dne neobvyklé. Proč by za mnou někdo chodil? Jediné osoby, které touhle dobou nejsou v práci, jsou ženského pohlaví — a co by tu zrovna ony měly dělat? Tiše sedět a sledovat se mnou golf? Společnost jenom přitahuje pozornost k tomu, co už nemáme.

Když jsem otevřela dveře a uviděla za nimi stát Olivii, uvědomila jsem si, že na sobě pořád ještě mám župan, zatímco ona si kolem hlavy pevně uvázala svůj růžový šáteček, zpod kterého jí nevykuoval jediný neposlušný pramen.

Pomalu mě přejela od hlavy až k patě odsuzujícím pohledem, načež zvedla téměř prázdný pytlík cukru a kuchyňskou odměrku.

Přikývla jsem. Kdyby pořád ještě nelilo jako z konve, byla bych ji nechala čekat venku a zašla jí odměrku naplnit dovnitř sama. Ale takhle jsem ji pozvala dál.

Olivia mě následovala do kuchyně a hromada špinavého nádobí od snídaně povalující se stále ještě ve dřezu si vysloužila stejně odsuzující pohled jako předtím já. Jak ráda bych jí dala facku nebo jí aspoň řekla, co si o tom jejím svatouškovském postoji myslím.

Když jsem si od ní odměrku brala, chytila mě za zápěstí. Ruce měla studené a zvlhlé od deště.

Čekala jsem nějaký zvuk, nějaký povýšený úšklebek, nějaké farizejské *hm*. Ale ona nic neřekla, jen se zadívala na ciferník mého počítadla, na němž neúnavně blikalo trojmístné číslo.

A pak se usmála. Ten úsměv mi vyvolal vzpomínku na jiný den, kdy na mě nečekaně zazvonila s žádostí o cukr, trochu mléka a pár vajec.

„Můžu na minutku?“ zeptala se mě před dvěma lety, a aniž čekala na svolení, usadila svou rozměrnou zadnici na gauč v obýváku. Tehdy jsem měla zapnutou televizi jako kulisu k listování učebnicemi na závěrečné zkoušky. A ejhle, zrovna dávali talk show, v níž se Jackie Juarezová hádala se třemi ženami oblečenými jako křížencem mezi Donnou Reedovou a manželkami astronautů z éry Apolla.

„Tedy ta ženská, to je něco,“ prohlásila.

„Která?“ zeptala jsem se a podala jí plastovou láhev s mlékem.

„Ta v tom rudém kostýmku. Ta, co vypadá jako satan.“

Je pravda, že Jackie vypadala dost extravagantně i na sebe. Rudá barva působila v kontrastu s mdlými pastelovými halenkami a světlíčky ostatních tří žen jako hnisavý bolák. Každá z nich měla kolem

krku krátký perlový náhrdelník, který vypadal jako obojek, kdežto Jackiein přívěsek, nějaká sova, se houpal hluboko mezi jejími prsy vytuženými moderními vycpanými košíčky.

„Znám ji,“ prořekla jsem se. „Teda znala. Chodily jsme spolu na vysokou.“

„Tak na vysokou,“ zopakovala Olivia. „Co studovala?“

„Sociolingvistiku.“

Olivia si odfrkla, ale dál už se mě na nic neptala a obrátila svou pozornost zpět ke čtveřici žen a k moderátorovi.

Jackie byla jako vždy uprostřed plamenné argumentace. „Vy si vážně myslíte, že ženy by měly poslouchat své muže? V jednadvacátém století?“

Žena ve světle modrém svetříku, sedící napravo od ní, jí věnovala shovívavý úsměv, jakým se zneklidněná učitelka v mateřské škole usmívá na vztekající se dítě. Úsměv plný lítosti a pochopení. Úsměv, který říká: *Neboj, však z toho jednou vyrostěš.* „Dovolte mi, abych vám o jednadvacátém století řekla pár věcí, drahoušku,“ prohlásila. „Už nevíme, kdo jsou muži ani kdo jsou ženy. Naše děti vyrůstají zmatené. Celá kultura rodiny se zhroutila. Neustále zaznamenáváme nárůst dopravy, znečištění, případů autismu, užívání drog, neúplných rodin, obezity, zadlužení spotřebitelů, počtu žen ve vězeních, střelby na školách i erektilní dysfunkce. A to se tu zmiňuji jen o několika málo aspektech,“ dodala, načež zamávala Jackie před nosem hromadou složek a zbývající dvě ženy, podobné barbínám ze sedmdesátých let, Ctnostné ženy, jak si říkaly, při jejích slovech vážně přikyvovaly.

Jackie složky ignorovala. „Předpokládám, že příště se nás budete snažit přesvědčit, že za případy znásilnění může feminismus.“

„Jsem ráda, že se o tom zmiňujete, paní Juarezová,“ odpověděla žena v modrém svetříku.

„Slečno.“

„Jak chcete. Tak tedy, víte, kolik případů znásilnění bylo nahlášeno v roce 1960? Myslím ve Spojených státech.“

„Je zajímavé, že jste použila slovo *nahlášeno*“, začala Jackie.

„Sedmnáct tisíc. Zhruba. Letos už je ten počet pětkrát vyšší.“

Jackie obrátila oči v sloup a Ctnostné ženy se jí chystaly ušetřit poslední ránu. Měly svá čísla. Měly tabulky a průzkumy. Jedna z nich se vytrasila s několika jednoduchými výsečovými grafy, které si určitě seřadila předem, a Jackie mezitím bojovala o prostor v éteru.

Olivia trůnící na gauči vedle mě se kousla do spodního rtu. „To jsem vůbec netušila“, hlesla.

„Cos netušila?“

„To o těch číslech“, řekla a ukázala na grafy, které právě zabírala kamera a pouštěla k nim předem připravenou hlasovou nahrávku ženy v modrém svetříku. Ta už se od znásilnění posunula ke statistikám o užívání antidepressiv. „Kristepane. Každá šestá? To je strašné.“

Nikdo z publika ve studiu nevěnoval sebemenší pozornost Jackieiným prohlášením o zkreslených statistikách, záměně příčiny a důsledku nebo o tom, že v šedesátých letech dvacátého století samozřejmě selektivní inhibitory zpětného vychytávání serotoninu nikdo neužíval jednoduše proto, že tehdy ještě neexistovaly.

Tak to začalo. Třemi ženami s hromadou výsečových grafů. A lidmi jako Olivia.